

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezno številko se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 28.

V Ljubljani, dne 15. julija 1915.

Leto XXVIII.

Slovinci in Hrvatje.

Hrvaški sabor je imel dne 6. julija svojo zadnjo sejo. Njegovo zborovanje ima tudi za nas velikanski pomen in hvaležni, obenem pa za bodočnost upopolni se ga spominjamo. V svoji prvi seji je predsednik dr. Magdić ob soglasnem odobranju vseh poslancev s krepkimi besedami ožigosal pohlepno nezvestega Laha, ki steguje svoje prste po naši zemlji. Bil je krasen prizor v saborski dvorani poleg staroslavne cerkve sv. Marka, ko je imenoval predsednik Slovence, katerim hoče Lah odtrgati kos njihove lepe domovine, in je vsa zbornica kakor iz enih ust zagrmela ogorčenja proti temu. Videlo se je, kako ljubo, domače, bratovsko je ime Slovenec med zastopniki hrvaškega naroda.

Nad nas, nad našo domovino gre laški pohlep. Sami nismo imeli prilike po svojih poslancih v državnem ali v deželnem zboru pokazati svoje nevolje, svoje globoke ogorčenosti nad tem; ni nam bilo mogoče v zakonodajnem zastopu ustavno povedati svetu, da ne baramo Lahu prepuščati svojih domov, da ga imamo za brezvestnega roparja, ko s silo hoče udreti v našo domovino in jo raztrgati. Govorili so pa namesto nas naši bratje v hrvaškem saboru in njihove besede so bile tistega duha in tistih čuvstev polne, kakor bi jih bili govorili mi sami.

Laški garibaldovci, ki so širili svojčas upor proti naši državi po Benečiji in Lombardiji, so zložili in splošno prepevali pesem, v kateri je bila posebno poudarjena vrstica, ki se glasi: Le cas le nostre son fate per noi. Po naše bi rekli: Ti naši domovi so zgrajeni za nas! Avstrijcem so velevali, naj gredo k Donavi, češ da imajo tam

svoje domove, in naj puste laške pri miru. S koliko večjo pravico kličemo mi Lahom, naj se ne zaletavajo v naše domove, ki so jih naši dedje postavili in v najtežavnejših časih ohranili nam in našemu rodu. Morda si je Lah mislil, da bi mu bilo mogoče dobiti naše ljudstvo zase. Treba mu je bilo uradno v imenu vsega našega naroda povedati, da se temeljito moti. To je naredil hrvaški sabor in zato smo mu hvaležni.

Za sv. Očeta!

Sedanja svetovna vojska ni verska vojska — samo turški sultan je proglasil tudi versko vojsko — vendar je strašna tudi za Cerkev. Koliko najboljših krščanskih mladeničev in mož bo padlo v tej vojski; koliko slabejših bo

še bolj podivjalo in posirovelo; koliko mržnje in sovraštva se bo zasejalo med narode!

K vsemu temu pa take zmešane čase navadno porabijo sovražniki, da bi odtrgali narode od Kristusa in Cerkev. Ze se kažejo znamenja, da bo po tej vojski izbruhnil nov boj zoper katoliško Cerkev. Pravzaprav se je že začel. Sovraštvo zoper duhovnike vedno bolj bruhna na dan, zlasti pa se je ves srd peklenskih sil obrnil zoper svetega Očeta.

Ravno v tej vojski se je tako lepo pokazalo, kaj bi bil lahko narodom sv. Oče, če bi narodi hoteli izpregledati. Povsod sovraštvo in vojska, le iz Rima se glase besede sprave in miru. Kako je sedanji sv. Oče v svojem prvem pismu jasno povedal, zakaj je moralo priti do te strašne vojske in kje je edina rešitev iz nje. Koliko se je trudil, da bi navrnil države na mir, kako je prosil, da bi se vsaj na blaženo sveto noč ne prelivala v sovraštvo človeška kri, kaj se je prizadejal, da bi se ranjencem in jetnikom olajšala žalostna usoda. Ni veliko dosegel — sovraštvo je še preveliko —, a dosegel je vsaj to, da so narodi pogledali začudeni kvišku, odkod v tem groznem klanju in divjanju ta vabljivi glas o miru, o tolažbi, o ljubem domu, o mirni družinski sreči. Celo protestantje, vedno Rimu sovražni, so pogledali kvišku, odkod ta božji glas in začudili so se, da iz Rima, od sv. Očeta.

Ne da se tajiti, da se je spoštovanje do sv. Očeta med narodi ravno v tej vojski zelo dvignilo in razširilo. Toda prav to je še bolj razjarilo zeleno zavist in smrtno sovraštvo nasprotnikov sv. Cerkev. Začeli so kriviti namene sv. Očeta, zavijati njegove besede, maličiti njegova dejanja. Najhujša gonja se je pa začela, odkar je izbruhnila še vojska na Laškem. Sv. Oče je vse storil, kar je bilo v njegovi moči, da bi to vojsko zabranil, ker je previdel vso nesrečo. A ni je mogel zabraniti: hoteli so jo predvsem sovražniki sv. Cerkev, dobro vedoč, da bo ta vojska usodna tudi za Cerkev.

In res! Naj stori sv. Oče karkoli, sovražniki sv. Cerkev ga vedno napadajo. Ko moli sv. Oče za mir, se oglašajo laški brezverci, da dela zoper svojo domovino, češ da hoče ubiti vojakom pogum in preprečiti zmago Italije. Ko je pa odpustil svojo častno stražo v vojsko, ker tega stražnikom kot laškimi državljanom zabraniti ni mogel, so se oglašili brezverci drugod, češ da drži z roparsko Italijo. Najhujše ga čaka v Rimu samem. Zelo se bojimo, da se mu bo zgodilo nasilje, pa naj se zasuče vojska tako ali tako.

Ako bi zmagala Italija, bi zmagalo oženem brezverstvo, ki jo je gnalo v boj. Tedaj bi laško brezverstvo ne poznalo v svojem napuhu nobenih mej. Plesalo bi noro okrog kralja in kakor Herodiada nekdanj zahtevalo bi tudi ono od kralja glavo jetnika, topot svetega Očeta. Ne da bi ga hoteli ravno umoriti, a bojimo se, da bi ga izgnali

ali mu vsaj vzeli vso oblast, ki jo še ima, in poteptali zadnje pravice svete Cerkev.

Če bo pa Italija tepena — in po zadnjih bojih ob Soči trdno upamo, da bo — tedaj si zopet brezverstvo v svoji jezi in svojem onemoglem srdu ne bo vedelo mere. Iskalo bo, komu bi naprtilo krivdo za poraz, in nobenega dvoma ni, da bo s prstom in krikom pokazalo na sv. Očeta, češ ta je kriv, ker je vedno oznanjal mir. Na Laškem je pa kakor drugod po mestih dosti sodrge, ki je vedno pripravljena za rop in morijo. In odkrito moramo povedati, da se v tem slučaju še bolj bojimo za sv. Očeta. Pognali bi bržkone tudi kralja — kralj se bo sploh komaj veselil sadov svoje nezvestobe! — a gotovo bi storili hudo tudi sv. Očetu.

Mi katoličani vemo, kaj nam je sv. Oče. Zato moramo posebno sedaj še več moliti zanj. Ko je bil prvi papež, sv. Peter, v ječi, pravi sv. pismo, da je vsa cerkev molila zanj, in angel ga je rešil iz rok Herodeževih. Tako mora moliti tudi sedaj vsa cerkev za sv. Očeta, da bi angel Gospodov rešil tudi njega iz rok novodobnega Herodeža, iz rok brezvercev in sovražnikov Kristusovih. Po pravici pa katoličani tudi pričakujemo in zahtevamo, da se zagotovi, ko se bo mir sklepal, sv. Očetu ti sta svoboda, ki mu je potrebna, da more neoviran vladati Cerkev božjo in učiti ter voditi božje ljudstvo.

Pravijo, da je tudi Don Bosco svoj čas previdel in napovedal to vojsko. Napovedal je, pravijo, da bo v tej veliki vojski Avstrija najprej precej dežele izgubila, a nazadnje da bo dobila nazaj svoje in še mnogo več. Laškega kralja da bodo med vojsko umorili, sv. Očeta pa izgnali. Na koncu pa da bo knez s severa pripeljal čez kupe trupel sv. Očeta zmagoslavno nazaj v Rim. Skušali smo, a nismo mogli dognati, ali je Don Bosco res kaj takega napovedal. Širila se je ta govoricca takoj iz početka te vojske. Nemogoče ni, da ne bi bil svetil mož kaj takega napovedal, da ne bi se utegnilo res zgoditi. Gotovo je to, da so časi tudi za Cerkev silno hudi in da moramo bolj kot kdaj s pobožno vnemo moliti:

Molimo za našega papeža Benedikta.

Ohrani ga, Gospod, poživljaj in osrečuj ga na zemlji in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov!

Za goriške begunce.

Deželni odbor kranjski se obrača do raznih županstev na Kranjskem s sledečim pozivom:

Županstvu je znano, da je moralo prebivalstvo iz nekaterih krajev na Goriškem, ki so po vojni ogroženi, zapustiti svoje domove in se drugam preseliti.

Za ono prebivalstvo, ki se ni moglo preseliti na lastne stroške, je država

oskrbela stanovišča. Mnogo rodbin iz Goriške pa si hoče samo pomagati ter se začasno naseliti na Kranjskem. Seveda so med temi rodbinami tudi take, ki pripadajo revnejšim slojem.

V Ljubljani se je ustanovila »Posredovalnica za goriške begunce pri Zadržni zvezi«, ki si je med drugim stavila nalogo, da pozve, kje da bi se goriški begunci na Kranjskem lahko nastanili.

Deželni odbor poznajoč žalostni položaj teh beguncev se obrača do županstva s pozivom, naj gre gori omenjeni posredovalnici na roke in ji neposredno sporoči, če je v tamošnji občini dobiti stanovanja za begunce, kje, za koliko oseb in pod katerimi pogoji glede najemnine.

Tudi naj županstvo sporoči omenjeni posredovalnici, če imajo razpoložljiva stanovanja dovolj opravne (postelje, mize, omare, perilo itd.) in če bi prehrana beguncev v dotičnem kraju ne delala težav.

Deželni odbor se nadeja, da bo prebivalstvo na Kranjskem, ki je že tolikrat v nesrečah in bedah pokazalo svoje blago srce, zlasti tudi rojake iz Goriške z odprtimi rokami pod streho sprejelo in da bo vpoštevaje njih sedanjo žalostno usodo zahtevalo povsod in za vse kar najnižje cene.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 5. julija 1915.

× × ×

POSREDOVALNICA ZA GORIŠKE BEGUNCE V LJUBLJANI.

Vsled vojnihi dogodkov ob italijanski meji je moralo začasno mnogo goriških deželanov zapustiti domovje ter iskati zavetja na Kranjskem in v sosednih deželah. Veliko število teh beguncev je država sprejela v oskrbo ter jim nakazala bivališča. Drugi pa in med temi tudi taki, ki imajo zadostno sredstev, da se morejo sami preživljati, so večkrat v zadregi, kam bi se obrnili in kje bi se nastanili.

Za vse se je v Ljubljani osnovala posredovalnica, katera ima namen:

1. držati v evidenci bivališča beguncev zlasti iz slovenskega dela goriške dežele ter posredovati stik med njimi;

2. imeti pregled o stanovanjih, ki so na razpolago v Ljubljani, na Kranjskem in v sosednih deželah;

3. posredovati poljsko delo za begunce kmetijskega stanu;

4. dati beguncem po možnosti informacije in nasvete tudi v drugih potrebah.

Odbor posredovalnice tvorijo sedaj sledeči gospodje:

1. Dr. J. E. Krek, državni in deželni poslanec; 2. dr. E. Lampe, deželni odbornik; 3. dr. Karel Triller, ljubljanski podžupan in deželni odbornik; 4. Ivan Traven, ravnatelj »Zadržne zveze«; 5. Ivan Jovan, ravnatelj »Gospodarske zveze«; 6. prof. Ivan Berbuč, predsednik »Centralne posojnice« iz Gorice;

7. Svetoslav Premrou, ravnatelj »Goriške zveze« iz Gorice; 8. dr. Rudolf Gruntar, odvetnik iz Tolmina; 9. dr. Frančišek Pavletič, odvetnik iz Gorice. Ta odbor se po potrebi lahko dopolni.

Sedež posredovalnice je pri »Zadrugi zvezi« v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38.

Da bode posredovalnica mogla uspešno delovati, pozivljamo vse goriške begunce, naj nemudoma naznanijo posredovalnici svoj natančni sedanjí naslov in svoje prejšnje bivališče na Goriškem. V slučaju preselitve naj nam istotako brez odloga naznanijo svoj novi naslov.

Nadalje prosimo slavna županstva in zasebnike, da nam naznanijo obseg in kakovost stanovanj, ki so v dotičnem kraju na razpolago, ter pogoje, pod katerimi bi se oddala v najem.

Naposled naj bi se prijavili pri posredovalnici vsi goriški begunci, ki so zmožni in voljni sprejeti kako poljsko delo, kakor tudi vsi posestniki, ki potrebujejo poljskih delavcev. Poslednji naj bi tudi naznanili število delavcev, ki jih potrebujejo, in pogoje, pod katerimi bi jih sprejeli v delo.

Uredništva vseh listov prosimo, da blagovolijo ponatisniti to naznanilo.

Njim in vsem drugim činiteljem, ki so nas podpirali ali nas bodo podpirali v našem prizadevanju, se iskreno zahvaljujemo.

V Ljubljani, dne 6. julija 1915.

Odbor.

Pregled po svetu.

Italija grozi. Ker so Srbi in Črnogorci brez dovoljenja vladnih gospodov tam doli v Rimu zasedli del Albanije, je nastal nov zapletljaj, ki je Italiji silno neljub. Dogovor med Italijo in njenimi zavezniki proglašajo zasedenje Skadra in drugih mest kot nično in nepeljavno. — Novo skrb so povzročili nezvoznim voditeljem v Italiji »pohlepni« Grki, ki so bili tako »predržni«, da so zasedli več vasi severno od Berata, ki meji na Valono in ozemlje, ki si ga v najnovejšem času lasti Italija.

Zaračunali so se. Trojni sporazum je pričakoval ob nastopu Italije vsestranskih sprememb. »Italija bo razpremenila rusko vojsko«, so si mislili, in ustavila naš zmagoviti pohod v Galiciji in na Rusko-Poljskem.« Zraven so pa računali, da bodo vsled pristopa Italije na stran trojnega sporazuma primorane tudi balkanske države, okleniti se sedanjega »četerosporazuma«. Pa vsi upi so šli po vodi. Galiciji napredujemo; niti en dan se ni začel Italijanov nismo mudili; zoper Italijo ima pa Avstrija kljub temu že začuda jeklenih čet, ki se bodo Italijani ob njih pošteno opraskali. — Po-

sebnost zanimivo je, da je Italija odgovorila trojnemu sporazumu sodelovanje ob Dardanelah. Italijani so bili že res pripravljeni, brodovje je že sopihalo; toda kar naenkrat izjavi Italija, da vojske Turčiji ne napove in da so vesti o sodelovanju pri Dardanelah neresnične. . . . Kje je iskati vzroka, je jasno. Italijani so z našo močjo slabo računali!

Italija bi se s Srbijo rada pobotala. Pod pritiskom Anglije in Rusije se bo, kakor sodijo, nesporazum med Srbijo in Italijo poravnal in to tembolj, ker gre vladam sporazuma za to, da se Italija udeleži akcije pri Dardanelah, ki se je noče udeležiti, dokler se glede na jadransko vprašanje ne doseže sporazum Italije s Srbijo. Pogajanja upajo sporazumovi zadovoljivo končati.

Ruski car še vedno bojažljaven. Te dni je bil car v glavnem stanu, kjer se je sklenilo, naj se vojska nadaljuje z vsemi sredstvi. Novi ruski vojni minister Polivanov je ves vnet za vojsko.

Nemiri na Ruskem niso nastali zaradi vojske, ampak da se razširijo pravice ruske poslanske zbornice (dume) in da ljudstvo dobi več sloboščin. Gibanje je tako veliko in močno, da je car v posebnem oklicu na ruski narod obljubil, da bo meseca avgusta sklical duma. Duma hoče imeti nadzorstvo nad armado in nad ministrstvi. Ko je generalisimus Nikolaj Nikolajevič to slišal, je baje rekel: »Revolucija vam je torej premalo. Hočete ustvariti kar ljudovlado.«

Na Portugalskem se zopet oglašajo bojaželjna stranka. V Lizboni so demonstrantje izročili vladi izjavo, da želi ljudstvo (?) vojsko v družbi z zavezniki. Vse kaže, da bo Portugalska tudi posegla v svetovni ogenj. Frasonski tro- oziroma četverozevi trda prede, zato išče nove pomoči.

Nemčija in Zvezne države Severne Amerike. Nemčija je že odgovorila na ameriško noto z dne 10. junija. V odgovoru poudarja, da nemški podmorski čolni ne bodo napadali ameriških ladij, ki bodo imele potrebne znake in ki bodo v primernem času naznanjene, ako ameriška vlada jamči, da ne bodo imele tihotapskega blaga.

Vsi večji ameriški podjetniki so odklonili nove municijske naročbe Francozov.

Romunija in njena nevtralnost. Nekateri listi pišejo, da se Romuni še vedno pogajajo na obeh straneh, ker se ne morejo odločiti. Sofijskemu listu »Utro« pa poročajo iz Bukarešta, da se je ministrski predsednik nekje tako-le izjavil: »Doslej se še ni nič takega pripetilo, iz česar bi se moglo sklepati, da bi Romunija utegnila zapustiti svojo popolno nevtralnost.« — Ta diplomatični odgovor vendar-le ne daje nikake sigurnosti.

Še eno zimo. Resni francoski listi pozivajo ljudstvo, naj se pripravi še na — eno zimo.

Svetovna vojska.

Velika bitka pri Gorici. — Italijani izgubili 40.000 mož. — Po porazu bolj mirno. — Avstrijski podmorski čoln torpediral in potopil italijansko veliko križarko »Amalfi«. — V Galiciji so našli zasledovali Ruse do Zlate Lipe. — Pri Krasniku so se vršili trdovratni večdnevni boji. Rusi so zbrali tu veliko silo svojih rezervnih čet. — Zavezne čete so se ustavile v utrjenih postojankah ob Visli in severno od Krasnika. — Ob Dnjestrju čete počivajo. — Položaj v Galiciji nespremenjen.

»Naprej in naprej!« To je bilo geslo naših zmagovalnih čet, ki so tako ugnale Rusa, da ni imel ne prilike, ne moči za uspešno ustavljanje. Je pač edino pravilno in modro, da so naši tudi v tem oziru izrabili stari pregovor: »Kuj železo, dokler je vroče.« Ni dvoma, da so ob tem neprestanem in neugnanem zasledovanju tudi naši vojaki strahovito trpeli; kajti prodirati noč in dan, zraven pa še ob žeji in pičli hrani venomer odbijati deloma resne odpore, to zahteva nadčloveško napetost, izredno vztrajnost. — Kaj sedaj?

Ali so naši zavezniki res vzeli na piko trdnjavo Varšavo? Čujmo, kaj je pisal londonski list »Timeš« že 5. julija: »Mackensen, kakor se zdi, je severno med Bugom in Vislo definitivno pričel prodirati in sicer ne, da demonstrira, marveč da obide črto ob Visli in da grozi Varšavi od vzhoda. Mackenseno vojska v središču krije na levem krilu armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda, ki je izčistil deželo severno od reke Tanev, na desnem krilu je pa došla armada generala Böhm-Ermolija do zgornjega Buga in bo krila desno krilo Mackensenove armade. Na levem bregu zadenemo na generala pl. Woyscha, ki operira na skrajni levici te strašne invazije. Prisilil je že Ruse, da so se morali umakniti na črti, ki so jo držali med Zavihostom čez Osarov do mesta Sjenno. Sodi se, da so naši zavezniki zapustili ta del srednje Visle in da so se umaknili v Ivan-gorod.« — Tako sodijo ruski zavezniki o naših pohodih v rusko-poljskem ozemlju. Dal Bog, da bi čimprej strli ruske sile, kajti potem smo gotovi, da bomo pognali v kot tudi našega bivšega zaveznika, ki je prejel že lepo število batin za svojo »prijaznost«.

VOJSKA Z RUSI.

Vojskovati se na osvojenem ozemlju, je vojaštvu v nekako zadoščenje. Škoda, ki jo povzroči vojni vrvež, trpi sovražnik. Rusi so imeli doslej to prednost, ker so pustošili našo rodovitno zemljo v Galiciji. Kolo se je obrnilo. Zdaj jih pode naše čete v neprestanem diru po rusko-poljskih zemljiščih proti severu in severovzhodu. Dne 5. julija je bila armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda že pri kraju Isbica in pri Tarnigori ob reki Wjeprž. Zahodno od tu so Rusi bili poraženi v drugi bitki pri Kras-

niku in so se morali umakniti proti severu in severovzhodu. V teh bojih je bilo ujetih skupno 11.500 mož.

Veliko vojaštva so Rusi zbrali med Ljublinom in Krasnikom. Vidi se, da hočejo pot proti Ivangorodu in Varšavi dobro zastaviti. Vsled ruske premoči se je del naših čet moral umakniti nekoliko nazaj v boljše postojanke in na vrhove, ki leže severno od Krasnika.

Boji severno od Krasnika so se nadaljevali vse dni zadnjega tedna. Napadi Rusov so bili silno ljuti, a odbiti. Zavezniške čete na teh krajih niso prodirale, ampak samo odbijale napade iz utrjenih postojank. —

Iz bojev ob Zlati Lipi (vzhodna Galicija) ni bilo posebnih novic. V teh krajih so naše zavezne čete ujele dne 4. in 5. julija 3850 Rusov.

ZOPER ITALIJANE.

Od praznika sv. Petra in Pavla naprej so bili Italijani neprestano na delu z najhujšo kanonade in z najljutejšimi napadi

Boji na Goriškem, ki so zavzeli zadnje dni vedno večji obseg, so se razvili včeraj po splošnem napadu italijanske tretje armade v bitko.

Približno štirje sovražni zbori so v varstvu mogočne podpore artiljerijskega ognja napadli našo bojno črto od goriškega mostišča do morja, a so bili popolnoma odbiti nazaj in so imeli strašne izgube.

Našim nad vso hvalo vzvišenim, izbornim, vojske vajenim četam, posebno pehoti, se moramo zahvaliti, da so ostale vse naše postojanke neizpremenjene v naših rokah.

Mogočno in zvesto stražijo tako junaki južnozahodno mejo monarhije proti premoči sovražnika. Zagotovljeni smejo biti, da so jim hvaležni vsi narodi domovine in armade na severu, ki hite od zmage do zmage.

Ob srednjem teku Soče, v ozemlju Krna in na ostalih bojnih črtah se ni včeraj nič bistvenega zgodilo.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml

Nemški cesar pri kosilu v Galiciji.

na prostor Zdravščina — Zagraj — Polazzo in na postojanke pri Vermiljanu, Selcah in Trziču. Avstrijsko uradno poročilo se je pa končno vedno glasilo: »Italijanski navalni odbiti. Imeli so velike izgube.« Preteklo sredo smo pa z največjim veseljem čitali: »Velik laški poraz na Goriškem. Italijani zopet izgubili 40.000 mož.« Ta radostna novica se je bliskoma širila od ust do ust. Tudi uradno poročilo o laških porazih je tako vznemirilo in tako polno iskrene hvaležnosti do naših jeklenih branilcev goriške črte, da iz njega lahko sklepamo, kako velike važnosti je ta italijanski poraz in kako vro se je izkazala naša bramba.

Uradno poročilo z dne 6. julija se je glasilo:

Boji na črti od Gorice doli ob robu komenske planote do morja so bili strašni; pravijo, da najhujši v tej svetovni vojski. Našim junakom, ki so se postavili večkrat zaporedoma v bran kot levi, je zagotovljena naša hvaležnost. Spominjati se jih hočemo v molitvi, spomniti se pa moramo tudi onih borilcev, ki so s svojo krvjo močili izsušena kraška tla in dali življenje za domovino. Zahvalo smo pa dolžni tudi pravičnemu Bogu, kajti zahvala je obenem prošnja za nadaljnjo pomoč.

Vojaški poročevalec graškega lista »Tagespost« je o naši zmagi pisal med drugim takole: **Osem italijanskih divizij je poraženih; 160.000 mož je napadlo popoldne soško fronto, več kot četrtina leži mrtvih pred našimi postojankami ali pa so za več**

mesceev nesposobni za boj. Tretja italijanska armada kaže velikanske vrzeli.

Naslednje dni je bilo na goriški bojni črti nekoliko mirnejše; delovala je pač italijanska artiljerija zaradi lepšega. Močno je tratila streljivo zlasti 7. julija. Isti dan so Italijani rinili na neko skalno višino ob Krnu. Mrtvaško polje pred avstrijskimi postojankami je bilo posuto s trupli naših sovražnikov.

7. julija so priplavali italijanski letalci nad Trst ter povzročili z bombami nekoliko škode.

Uradno poročilo dne 8. julija se je glasilo: Proti goriškemu gričevju so odposlali Italijani v boj tudi črno vojsko. Naše čete so — kakor vedno — odbile vse sovražne napade.

Enaka so bila poročila od soskega bojišča tudi zadnje dni. Ob koroški in tirolski meji so se ponavljali topovski boji. Na padalni poizkus dveh italijanskih bataljonov na Col di Jana (v tirolskih dolomitih pri Buchensteinu južno od Brunecka na meji) je bil odbit.

Hud udarec za italijansko javnost. Namestnik načelnika generalnega štaba fml. Höfer je poslal časopisom dne 9. junija tole veselo novico: **Neki naš podmorski čoln je dne 7. julija zjutraj ob štirih na severnem Jadranskem morju blizu kanala Lido torpediral in potopil italijansko oklopno križarko »Amalfi«.** Ta nova, moderna in močno opremljena in oborožena italijanska bojna ladja je bila pogreznjena 70 km od italijanskega obrežja. Potopila se je v osmih minutah. Posadke je imela 684 mož, izmed teh jih je utonilo 180. Križarka »Amalfi«, ki je bila dolga 130 m, široka 21 m, globoka skoraj 8 m, je gonilo 22 strojev; prevozila je na uro 43 km. Oborožena je bila s 30 topovi raznega kalibra. — Italijane je ta izguba precej poparila.

Kako poročajo italijanski peveljniki o vojski. O izgubljeni ladji se tolažijo s tem, da se je mostvo dobro držalo. »Le vsled reda in discipline je bilo mogoče, da se ni je toliko rešilo.« — O bojih na suhem pravijo: »Ob Soči poteka naša operacija (delo po načrtu). Sovražnik (Avstrijci) se ustavlja našemu prodiranju z najtrdovratnejšim odporom in ponovnimi živahnimi protinapadi... Kljub težavam, ki jih ima od stranjevali naša ofenziva, so čete in njih voditelji prešinjeni navdušenja in trdne volje, da dosežejo svoj cilj.« — Poraz Italijanov pri Gorici je pa Cadorna previdno zamolčal. V Rim je došel glas o izgubi 40.000 Italijanov preko Pariza; nastalo je vsled tega veliko razburjenje.

BOJI NA FRANCOSKEM.

Na nemško-francoskem bojišču ni brez bojev, vendar pa površen opazovalec iz vseh poročil, ki se pečajo z malenkostnimi podrobnostmi, nima kaj prida povedati. Tu napad, tam protinapad; tu so izrgali nekaj metrov strelskih jarkov, tam so jih zopet vzeli.

Med obstreljevanjem mesta Arrasa so nemške granate povzročile velik požar, ki je divjal zaporedoma več dni. V mestu se nahajajoče družine so pobegnile. Zgorelo je veliko zalog. Stolna cerkev je porušena. — V ozemlju med reko Mozo in Mozelo so se vršili precej hudi boji.

TURŠKA VOJSKA.

V Egejsko morje je došlo sedem novih nemških podmorskih čolnov. Mornariške kroge četverosporazuma je to zelo razburilo, kajti velike bojne ladje so v nevarnosti, v nevarnosti pa tudi izkrcane armade. — Iz Toulona so v Dardanele zopet poslali 20.000 mož. Angleški poveljnik Hamilton zahteva, naj se mu pošlje vsak mesec do 40.000 novih čet, da more nadomestiti mrtve, ranjence, ujetnike in bolnike.

NA JUGU.

Črnogorci so zopet enkrat pokazali, da so še na svetu. Zahodno od Trebinja so se pojavili ter podražili naše straže, ki so jih po ljutem boju gnale nazaj na bližnje višine. Dan kasneje 6. julija se je naših lotila ena cela brigada, ki je pa imela take izgube, da se je vrnila v svoje glavne postojanke. V boj so posegli tudi naši letalci z bombami. Dne 7. julija ponoči so napravili Črnogorci še en sunek, ki pa ni imel nobenega uspeha. Zdaj je ondi mir.

Tedenske novice.

Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji: Premeščeni so č. gg.: Ivan Borštinar, župnijski upravitelj v St. Lenartu v Novo Oselico; Josip Klopčič iz Kamnika za žup. upravitelja v St. Lenart; Frančišek Govekar, prefekt v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano za kaplana v Ribnico; Ivan Sever s Koroške Bele v Moravče; Anton Zalokar iz Brezovice v Črnomelj; Josip Markič iz Preddvora v Horjulj. — **Nam e š č e n i** so č. gg. novomašniki in semeniški duhovniki: Ivan Dežela v Preddvoru; Frančišek Vavpetič na Koroški Beli; Ivan Vindišar v Kamniku; Franc Učakar na Brezovici.

Podeželna je župnija Boštanj ob Savi č. g. Engelbertu Rakovec, kaplan v Ribnici.

Umrl je na Savi pri Jesenicah spoštovani trgovec g. A. Trevn. Prejšnja leta je bil tudi župan na Jesenicah. Poreb je bil v nedeljo, dne 11. t. mes. P. v m.!

Draginja v Gorici. Mast je kg po 3 K. pa je še dobiti ni; liter mleka stane 60 v, 1 jajce 20 v. Kruha in riža ni več, sadja pa prinesejo okoličanke došti na trg.

Goriški deželni odbor. »Novi čas« je izražal nezadovoljstvo, da deželni odbor ni ostal v Gorici ali vsaj na domačih tleh. Pravi, da bi imel uprav sedaj obilno dela na korist deželi in ljudstvu, pri aprovizaciji itd. Sklicuje se na to, da so tudi načelniki drugih uradov ostali v Gorici. Zakaj se je dež. glavar preselil uprav na Dunaj, ne vemo; resnica pa je, da se silno trudi in prizadeva, da bi olajšal gorje beguncem, ki jih je na tisoče in tisoče delomca na Štajerskem in Nižjem Avstrijskem. Ako je sam osebno večinoma na Dunaju, hitro lahko stopi k osrednji vladi, da izposluje, kar je potrebno.

Vročina v južni Rusiji. Poslanec Zure je dobil dopisnico, ki je na nji podpisanih več Dolenjcev - ujetnikov. Glasi se: »Oče Štembur! . . . Pogledite na zemljevid, kako daleč smo. Ne vemo, kdaj najdemo svoj dom. Tukaj je vročine že do 50 stopinj C. Zdravi vsi. Pasemo lenobo.« — Nahajajo se tam za Kaspiškim jezerom.

V Trebnjem so ta teden podrli kameniti most, ki pelje čez železnico v »grad«, ker se namerava ondi kolo-dvor razširiti za en tir.

Na Mirni so cepci že zapeli. Marinovi so 9. t. m. omlatili ječmen. Tako zgodaj ga prej še niso nikdar.

Za goriške begunce se je ustanovila na Dunaju »Poizvedovalna pisarna goriškega deželnega odbora.« (Nemško: Informationsbureau des Landes-ausschusses von Görz und Gradisca für Flüchtlinge aus südlichen Ländern. Wien I., Herrengasse 13.) V Lipnici na Štajerskem je podružnica te pisarne, ki ima nalogo sprejemati begunce, jim preskrbeti stanovanje in hrano. Tu deluje osem deželnih uradnikov, kajti tja je prišlo dozdej nad 100.000 beguncev. Razposlali so jih na Nižje-Avstrijsko, Moravsko in Ogrsko. Vsakemu vlaku beguncev je pridelen tudi duhovnik. Veliko beguncev je zaposlenih pri poljskem delu ter imajo poleg podpore tudi zaslužek. Deželni glavar prošt dr. Faidutti je na poti od enega do drugega kraja, da lajša bedo beguncem; vsa očitanja »o begu deželnega odbora iz Gorice« slone torej na nevednosti onih, ki so pisali po listih.

Iz ujetništva so se oglasili: Ivan Pečnikar — Petračev iz Št. Jakoba ob Savi. Zadnjič je pisal iz Przemysla dne 27. februarja t. l. Sedaj se nahaja v Novem Nikolajevsku v Sibiriji. — Janez Vidmar od Sv. Helene, o katerem ni bilo že osem mesecev nobenega glasu, piše iz Skobelo pri Taškentu v Turkestanu (Azija), da je bil ujet v Przemyslu in da je zdrav.

Lahkomišljenost. Od resnega do smešnega je včasih samo en korak. V Gorici — tako pišejo — udari tuintam granata na kako hišo v predmestju ali pa na ulico, vrt itd. Brezskrbni otroci začno vpiti »granata, granata«, pa se zaženejo na kraj, kjer se je razletela ter pobirajo še vroče kosce železa in drugih ostankov ne meneč se za to, da so pravzaprav v smrtni nevarnosti.

Slovenske zastave so po dolgem času zopet plapolale v Gorici povodom zavzetja glavnega mesta Galicije: Lvova. Cesarski komisar je bil izdal oklice na prebivalstvo, naj izobesi zastave. Meščanstvo se je odzvalo in mnoge hiše so bile okrašene tudi s slovenskimi zastavami.

Izprememba ulic. V Trstu so vsled želje velikega dela meščanov izpremenili nekatera za Avstrijo žaleča imena ulic in jih nadomestili s starimi, zgodovinskimi imeni.

II. vojnega posojila je bilo podpisanih do 5. julija 2650 milijonov kron.

Strela. Dne 25. junija je pri delu na polju ubila strela 19 letno Cecilijo

Frlic iz Drage pri Sori. Pokojna je bila krščanska dekle in članica Marijine družbe. Mir in pokoj njeni duši!

10.000 kron je daroval neimenovan dobrotnik za slepce in sicer za zavod, ki se naj bi zidal za slovenske pokrajine v Ljubljani. Ker je že pred leti nekdo z večjo vsoto položil temelj takemu prepotrebniemu slovenskemu zavodu, bi bilo želeli, da bi temveč premožnih in imovitih človekoljubov pospešilo ustanovitev zavoda za slepce.

»Goriška zveza« in »Centralna posojilnica« imata svoje uradne prostore v Ljubljani, in sicer v poslopju »Zadružne zveze«, Dunajska cesta 38.

Vojno sodišče je ustavilo postopanje proti č. g. Jakobu Ukmarju, gimn. katehetu v Trstu, ker se je izkazala popolna nekrivda.

Kovači in kolarji, ki so na bojišču pa so potrebni na kmetih, da popravijo nujna kmečka orodja, zamorejo dobiti 14- ali večdnevni dopust, ako vložijo prošnje pri okrajnem glavarstvu ali pa naravnost pri poveljstvu oddelka, pri katerem dotični služijo. Priporočajo se, da podpišejo prošnje dotične občine.

Porotna sodišča. Delovanje porotnih sodišč je ustavljeno do konca marca 1916.

Nesreča. 67 letno Ivano Zupančič iz vasi Retnje pri Trziču je 3. julija pobodel in poškodoval zbesnel vol posestnika Florijana Zaletel tako hudo, da je vsled zadobljenih ran umrla.

Razne novice.

Od naših mej. Iz Trbiža se poroča: V Kanalski dolini so, kakor znano, ob začetku vojske prebivalstvo izpraznilo. Lahki se do zdaj v njo še niso upali priti, marveč so tudi oni izpraznili Pontebbo in se omejujejo na obsireljevanje Kanalske doline. Strelivo sicer zelo tratijo, a vojaškega uspeha to pokanje nima nobenega. Prebivalstvo se počasi vrača nazaj v tiste kraje, ki se nahajajo v manjši nevarnosti, celo živino gonijo nazaj v hleve. Topovi sicer grme ponoči in podnevi, a v dolini hodijo kmetje na polje, kakor da je najbolj mirno. Odkar namreč vidijo ljudje naše obrambne priprave, se nič več ne boje in zaupajo v popolno našo zmago.

Od pričetka vojske poizkušajo Italijani prodreti pri Plöckenu in Naborjetu. Italijani so žrivovali dosedaj 2500 mož, ne da bi se na Krnu mogli približati našim postojankam. Artijerijski ogenj traja na koroški meji neprestano. Pri utrdbi Hensel deluje naša artiljerija skoro neprenehoma. V tej v prelazu Naborjet ležeči utrdbi je vladalo nedavno veliko veselje. Popoldne ob 4. uri 30 minut so zadoneli navdušeni vzkliki, potem ko je bila od Italijanov brez vsakega uspeha izstreljena tisoča granata. Izstreljene italijanske krogle veliko več sianejo, kot je pa stala naprava utrdbe.

»Sveta gora«. Svetišče, samostan in druga poslopja so Italijani že večkrat obstreljevali. Poškodovana je cerkev, samostan je deloma pogorel. Altarna slika se pa hrani v frančiškanskem samostanu v Ljubljani.

Slabo strežejo. Poroča se, da je za italijanske ranjence v Milanu in drugod slabo poskrbljeno. Bolnikov morajo imeti silno veliko, saj je znano, da je med italijanskim vojaštvom meseca julija in avgusta še celo v mirnem času do 50.000 slučajev malarije.

Tako se govoril »Slovenec« je v sobotni številki dne 10. julija zapisal ob koncu uvodnika sledeče besede, ki so vredne, da jih ponatisnemo: »Narod (namreč italijanski), iz katerega je izšel morilec naše ljubljene cesarice Elizabete, narod, ki je svojega lastnega kralja umoril, narod, ki je našega častitljivega viteškega vladarja v najhujši stiski ne le zapustil, ampak ga kakor Judež Iskarijot svojega Gospoda izdal in prodal sovražnikom, narod, ki svetega očeta v Rimu drži kakor ujetnika in mu dan na dan dela najhujše krivice, ta narod bo dobil od našega poštenega in hrabrega ljudstva tak odgovor, da si bo za vedno premislil, segati s svojimi mačjimi kremplji po naših avstrijskih slovenskih krajih, po naši mili avstrijski domovini.«

Vojaštvo za kmetiška dela. Od 5. armadnega etapnega poveljstva je bilo vsem višjim poveljstvom naročeno, da dajo vojaštvo za kmetiška dela na razpolaganje, če to dopušča vojaška služba. Enako naročilo so dobila tudi etapna stacijska poveljstva in poveljstva železn. straž. Zupanstva naj se po potrebi obrnejo neposredno do omenjenih vojaških poveljstev.

Morska bitka. V Vzhodnem morju blizu otoka Gotlanda (zahodno od pomorskih mest Vindava in Libava, je bil boj med ruskimi oklopnimi in nemško ladjo »Albatros«. Štiri proti eni. Po dveurnem boju je morala »Albatros« zavoziti proti švedskemu otoku Gotlandu, kjer je 100 m proč od mesta Ostergarn obtičala v pesku. Mrtvih in ranjenih je 48 nemških mornarjev. Živih je ostalo 190 mož posadke. — Švedski poslanik v Petrogradu je v imenu svoje vlade vložil ugovor proti Rusiji, ker so ruske ladje streljale v nevtralnih vodah švedskih.

500 letnico smrti krivovernega Jana Husa je praznovalo češko vseučilišče v Pragi s slavnostno sejo dne 6. julija. Tudi praški občinski svet je imel ob tej priliki sejo, pri kateri se je županu izročil v varstvo dogotovljen spomenik; odkrili ga bodo pozneje ob upodnejšem času. Svoj čas se je bilo sklenilo, da bodo porabili 500 letnico za pročiščajno agitacijo, pa je vojska posegla vmes.

23 vlakov z ranjenci je bilo naznanjenih v Milan po bitki pri Gorici. Italijanski listi tega niso smeli objaviti.

Slava jim! Dalmatinskim vojakom namreč, ki tudi branijo našo domovino proti Italijanom. Pa ti vrli naši bratje

so res izborni vojščaki. Samo odlomek iz nekega pisma ponatisnemo v dokaz: »... Da, ti stoje na braniku! Oni čuvajo čast domovine. Taki zaslužijo vsakogar ljubezen in spoštovanje. Kljub vsemu trpljenju so vendar zadovoljni. Vidi se moč vere. »Ne daj Bog, da bi izgubil dušo, a telo naj bo!« take vzklike mnogokrat slišim. A znajo zasoliti tudi šaljivo: »Pa da bi mi mogli še iti v pekel! Za nas vojake ni več pekla. Prestali smo ga v tej vojni.« Naš pesnik Dugonjič bi rekel o našem Dalmatincu: »Dober je Mate!« Tako govori v šali, a govori resnico.«

Grmeli so vsi topovi. Tretja laška armada, ki je bila poražena, razpolaga na Krasu in ob Gorici s 514 lahкими in 44 težkimi topovi. Pri zadnjem splošnem napadu so bruhali ogenj vsi ti topovi; kljub temu so naše hrabre čete Italijane krvavo odbile.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Radne ure od 9. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Dopisi.

Cerklje pri Kranju. Trdna gorenjska korenina Janez Hudobivnik, posestnik in voznik v Dvorjah, je poslal v vojsko sedem sinov. Da so pogumni vojaki, vidimo iz pisma, ki ga je dobil oče z bojišča za god: »Ljubi Bog naj Vas ohrani še dolgo vrsto let zdrave in vesele. Nikar ne obupajte, ako Vas Bog poizkuša, ko Vam je vzel sedem sinov na bojišče, da se vojskujejo za vero, dom, cesarja, Zaupam v Boga in Marijo, da nas bosta varovala in da se zopet enkrat vrnemo v domačo hišo.«

Iz Škocijana pri Mokronogu. V nedeljo 27. junija smo po dvanajstih letih zopet enkrat imeli novo mašo; pel jo je č. g. Janko Mevzelj iz Gabernika. — Na bojišču se tudi škocijanski fantje postavijo. Pred kakim mesecem je odšel na severno bojišče Valentin Skušek, kadet pri 17. pešpolku iz Jeperjeka. V svojem pismu boje tako popisuje: »Ravno en teden že zasledujemo Ruse. V začetku smo imeli vsak dan po par ur trajajoče praske. Zadnji čas so boji vedno hujši. 11. junija smo napravili napad na štirikrat močnejšega sovražnika. Moj vod je imel nasproti tudi strojno

puško. Strašno je pokalo, ko smo poskali čez strelske jarke na prosto polje. Potem smo tekli v najhujšem ognju v presledkih dalje. Padel je tu eden, tam drugi. Ko smo bili še par sto korakov oddaljeni, so začeli na desnici Rusi z belimi zastavami marširati v dvoredih iz okopov. Edino na mojem levem krilu ni ponehal ogenj do zadnjega. Ko so Rusi videli, da se je vse vdalo, so tudi oni nasproti meni vstali iz zakopov. Nad sto mož in strojno puško sem dobil z vodom v roke. »Dovolj je, pane oficir,« so klicali ujetniki. »Dokler so naši častniki streljali na nas, smo morali tudi mi na vas.« Iz Jeperjeka se je že v prvih bojih v Galiciji odlikoval tudi Franc Šinkovec tako, da je dobil veliko srebrno hrabrostno svetinjo. Načelnik našega »Orla«, Martin Cvelbar, je menda edini iz naše župnije pri 17. pešpolku, ki je šel takoj v začetku vojske v ogenj in je še sedaj čil in zdrav pri polku. Predsednik »Orla« Nace Baniš je pa pri kanonirjih tudi že od začetka vojske in še vedno zdrav; bil je na vseh ruskih bojiščih, kar so jih bile naše armade, sedaj je že drugič na Ruskem za bežečimi Rusi. Bil je v prvi bitki pri Lvovu, pri Limanovi, okusil je vso težo karpatskih bojev, pa je še vedno zdrav in skoro vsak teden piše domov svoji družini.

Listek

Povest o izgubljenem denarju.

Spisal Ivan H r a s t.

(Dalje.)

Vroč boj se je dobojeval tistega večera. Truplo je ležalo pri truplu in velike luže krvi so močile zemljo ter se motno svetlikale v večernih solčnih žarkih. Lojze je klečal ob truplu poročnikovem nepremično in huda bolelost mu je razjedala srce. Tovariš se ni motil, sovražna krogla ga je položila na tla, še tisti dan mu je vzela mlado življenje...

Drugi dan se je Lojze zbudil na trdi zemlji, ki mu je bila postelja, in prva njegova misel je bila pri nesrečnem tovarišu poročniku. Pri tej misli se je spomnil tudi na denar, ki mu ga je bil ta izročil. Prijel se je na levo stran, kamor ga je bil položil. A njegovi prsti niso dotipali ničesar, notranji žep je bil prazen. Denar je ponoči izginil. Vse iskanje je bilo zaman in tudi preiskava, ki se je pozneje vršila po njegovi ovadbi, ni mogla dognati v teh burnih časih ničesar.

Zalosti in obupa polno je bilo srce Lojzetovo. Vest se je oglasila in mu ni dala miru. Očitala mu je, da je premalo pazil na izročeni zaklad, da ni bil vreden tolike ljubezni prijateljeve, ker je še tistega dne lahkomišelnost napravil to, kar mu je naklonil prijatelj v namišljeni zavesti, da je s tem podprl pridnega in skrbnega rojaka. To ni

bila hvaležnost! Lojze ni vedel, kaj dela, peklo ga je v notranjščini vedno bolj in v tem obupu se ni nič bal, četudi bi ga zadela sovražna krogla. Stal je sicer v hudem ognju, a bilo je, kakor bi se ga bale krogle in kakor bi sedel na varnem pred svojo hišo v večernem hladu, ko je končal naporno dnevno delo.

Po končani vojni se je vrnil domov in zdrav na telesu, a potrta na duši.

II.

Prijazen slovenski trg je Selo. Hiše se ne drže skupaj v dolgih vrstah in ne kažejo enoličnosti in z njo združene dolgočasnosti, pač pa diha iz vrtoč, ki so med njimi, in iz zelenja okoli njih nekaj svežega in oživljajočega, kar celo pozimi ne izgine popolnoma. Zeleni listi, ovijajoč se po vrtnih zidovih in celo po hišah gori do podstrešij, posamezna lovorova drevesa po koteh in v ozadju borov gozdiček, vse to razveseljuje oko tudi v onih mesecih, ko je narava zaspala, ko sta si priborila gospodstvo burja in mraz.

Prav tik župne cerkve ob glavni cesti je imel svojo hišo Lojze Zemljak. Sam je živel tam notri s svojo staro materjo, oče mu je umrl pred nekoliko meseci in brat je nedavno ponesrečil v nekem rudniku v Ameriki, kamor je bil odšel po zaslužku. Hiša je bila sicer brez dolga, a razen vrta in male njive ni pripadalo k njej nič drugega, tako da je moral začeti Lojze misliti, česa naj se loti, da preživi sebe in mater in si ohrani hišo. Ko je bil zapustil šolo v mestu, se je učil trgovine pri najboljšem trgovcu v trgu, kjer je ostal, dokler ni šel v vojake. Kar si je ta čas prihranil, so mu vzela vojaška leta in tako ni imel sedaj ničesar v rokah, da bi sam odprl majhno trgovino v lastni hiši, sedaj, ko je bil vojaščine prost in bi bil rad sam svoj gospod. Zato ga je še bolj bolelo, da mu je izginil tako hitro in nenadoma denar, ki mu ga je podaril poročnik oni usodni dan. Noč in dan mu je samo to blodilo po glavi, da ni mogel ne delati ne spat, in z vsakim dnem je bilo žalostnejše njegovo srce. Koliko bi se bilo lahko pripravilo s tristo goldinarji! Dovolj velika podlaga bi to bila njegovi sreči, njegovemu bodočemu blagostanju! Toda, da bi vsaj vedel, ali mu je bil denar ukraden ali ga je sam izgubil. Veliko lažje bi mu bilo, ako bi bil prepričan, da so mu ga ukradli, tako bi vsaj toliko krivde ne pripisoval samemu sebi, kakor jo mora pripisovati sedaj, ko si lahko misli, da ga je izgubil po svoji brezbriznosti in malomarnosti...

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Ko pokajo granate...

Telefonist Vid Frančič piše 1. julija svojemu stricu Slavku Kuncu na Dunaju s primorskega bojišča:

»Ko Vam pišem, leté in žvižgajo italijanske granate preko naših glav. Sem namreč že od včeraj v rojni črti. Prav včeraj, ko se je zmrabilo, so naši Lahe krvavo zavrnili. To je bil pekleni ropot. Sem pri telefonu globoko pod zemljo, da moram imeti luč; varen sem pred šrapneli, a ne pred granatami. Tu poleg mene na desno je en Novomeščan Gregorc, brat Albinov. Za Italijane imamo dobro postlano, a se omejujemo samo na defenzivo. Aeroplani redno krožijo nad nami. Danes je praznik, a mi o tem nič ne vemo, ker imamo dan za dnem isto vojaško življenje. Pisal sem domov po perilo, a pozabil za tisto sredstvo proti ušem, kar je zelo važno.

Pozdravljam...«

Samczavest naših vojakov.

Matija Zorman z Brega pri Preddvoru je bil prej častniški sluga. Od Božiča sem pa je pri gorski artiljeriji v Galiciji. Dne 15. junija piše med drugim svoji materi:

»Sliši se, da vam Italijan polento ponuja in da jo hoče čez mejo nositi v našo lepo Avstrijo. Pa naj jo le prinese, mi jo bomo že premešali tako, da si bo zapomnil, kdaj jo je prinesel Avstrijcem pokušati. — Naznanjam Vam, da mi dobro premagujemo Rusa; vsak dan se mora zelo veliko nazaj pomakniti. Kadar jim naši topničarji pošljejo kako težjo granatno ali šrapnelno kroglo, namreč 30 in pol cm ali še kako večjo, takrat že Rusi oddaleč močno zdihujejo, kričijo strahu in bežijo; že v zraku namreč močno hrušči, da se ne čas že prej sliši, preden je tam. Rus je bil enkrat že daleč v Karpatih, ali sedaj ga pa tako zenemo nazaj v Rusijo, da je veselje. Ravno danes, ko smo pri neki veliki reki, nima časa niti mostu iskati. Vsak dan jih veliko tisoč polovimo. Tuintam zaplenimo tudi kake topove, strojne puške itd. Tudi jih dosti pobijemo. Tako mislim, da se bo kmalu slišalo, ko bodo rekli: Rus se je podal in bo vojsko plačal.

In ko se enkrat to zasliši, potem pa pride polenta v delo. S tisto pa upam, da ne bo toliko dela; saj se polenta kmalu speče, ako je dobro premešana; mi jo pa imamo namen posebno dobro mešati. Vam se tega sovražnika ni treba bati; ako bi tudi prišel v naše kraje, ni potreba nikamor hoditi, ker jo bo moral v najkrajšem času nazaj ubrati, odkoder je prišel. No, pa upam, da se to ne bo zgodilo, da bi Lah hodil po naši lepi Kranjski; bo prej imel zadosti polomljene kosti.

6 proti 300.

Janez Rogelj iz Nemške vasi pri Trebnjem je prideljen vojnim orožnikom na Primorskem. Tam nekje od Možence je pisal 2. julija svoji sestri:

»Draga sestra! Lepo Te pozdravim in Tvojo družino. Naznanim Ti, da sem še zdrav in da so krogle vse preko mene brenčale. V toči svinčenk sem tudi jaz s svincem pozdravljal Italijane. Hvala Bogu, ki nas je obvaroval, ker tudi mi nanj ne pozabimo.

Nekoč sem šel na stražo; z menoj je šlo še 5 kranjskih mož. Kar se prikaže okoli 300 Italijanov, ki so takoj začeli z

ognjem. Tudi mi nismo mirovali. Polentariji so se tako valili po snegu, da sem se moral smejeti. Imeli so kakih 60 mrtvih in dosti ranjenih. Nas šest mandeljcev pa nobena krogla ni zadela. Zadrževali smo jih dve uri, dokler ni prišla pomoč. Kamor sem pomeril, tam se je zvrnil Italijan na sneg. Prvi dan sem jih gotovo 30 spravil na tla.

Kaj pa sili na našo zemljo! Poprej si je pri nas iskal kruha, pa ga je tudi dobil; v zahvalo bi nas pa rad pomoril. Toda zmotil se je, zakaj še nas je dosti kranjskih Janezov, ki imamo pogumno srce. — Na binkoštni ponedeljek smo se začeli obdelavati jutraj ob 7. in smo držali kar 6 dni naprej; niti ponoči nismo mirovali. Naredili doslej nam še niso nič huđege; imamo srečo, hvala Bogu! — Bilo je tudi že zelo slabo vreme. Snega je deloma še po dva metra tu v hribih. Kjer so plazovi, ga je še do 40 m.

Zmerom sem se rad tepel; zdaj je prilika za to, pa me ne bodo zaprli, če vse Lahe pobijem.

Lepo pozdravim vse...«

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Pri nas imamo torej žitni monopol. Nobeden ne bo smel prodati žita drugemu, kakor le od države postavljene družbi. Zdaj se je tudi določilo, da se sme za ljudi ob težkem poljskem delu porabiti pol kilograma žita ali 400 gramov moke, kar je za kmečkoga delavca zelo malo. — Naši možje so mislili, da bodo z žitnim monopolom na Ogrskem

Določila se je tam najvišja cena za vsa žita, ki zdaj niso na prodaj, za turšico, ki je je na Ogrskem še jako veliko, pa ni najvišje cene. Tako se je določila za pšenico, ki se bo prodala od 10. do 20. julija 40 do 41 K za 100 kilogramov; za september in ves poznejši čas 36 do 37 K. Za rž v mesecu juliju 31 do 32 K, za jesen 29 do 30 K; za ječmen 28 do 29 K, oves 28 K. Turšica se pa sedaj prodaja po 70 do 80 K. Pri nas bo moral vsak kmet izpovedati, koliko žita je pridelal. Na Ogrskem bodo priznali le oni, ki bodo mlatili z motorji, vsi drugi so prosti.

Pri nas kupuje vse žito od države ustanovljena družba, katera bo imela v vsaki deželi zato določeno družbo in ta svoje zastopnike.

Tudi na Ogrskem so ustanovili družbo za nakup žita, ki pa ne bo sama kupovala, ampak sprejemala od raznih trgovcev, ki bodo od kmetov žito prevzeli.

skih razmerah in splošni draginji ne izplača več rediti. Otrobi so bile poprej po 10 K 100 klg, zdaj so čez 40 K. Ko bi torej določili splošno nizko ceno, bi odžagali deblo, na katerem stoni naše gospodarstvo.

Na Nemškem imajo tudi najvišje cene za žito, ki so precej nizke. Pokvaril se je v zadnjem času vagon pšenice. To pokvarjeno žito so prodali 100 kg za 60 mark, ko ima zdrava pšenica skoro polovico nižje cene. Ječmen za krmo se plačuje 64 mark, zdaj našega denarja skoro 80 K, najboljši ječmen za moko polovico ceneje. Torej mora kmet svoje dobro žito najprej pokvariti, če ga hoče najvišje prodati. Če ga dobijo, bo seveda kaznovan. — Na svetu žita še ne manjka. Zelo veliko je žita v Romuniji. Vlada je poprej izvoz nalašč ovirala; zdaj je preveč žita doma ostalo. V kratkem bo začela teči tudi dvotirna železnica v Černovice. Gotovo bo po tej poti veliko žita k nam prišlo. Na Romunskem se mora dobro mazati, če hoče kdo žito dobiti. Severna Amerika pošlje na teden 12.000 vagonov pšenice in 200.000 vreč moke.

Zadnji teden junija je bilo na poti v Evropo po morju 136.400 vagonov same pšenice. — Na Nemškem je prišla na trg tudi argentinska turšica. Kakor so rekli, je bilo to staro blago še od prejšnjega leta. Kdor verjame, naj verjame. Nam se zdi bolj verjetno, da je ta koruza lansko jesen v Ameriki rasla in prišla potem na Holandsko in od tam na Nemško. — Na zasedenih ruskih krajih so nemški vojaki povsod žito nasejali. Zitni nasadi so še veliko večji, kakor so bili druga leta v teh krajih. Bila je tam prav huda suša, toda zdaj je boljše, odkar je dež namočil.

V bližnjem času nam je pričakovati podraženja jajc. Naša vlada se je z nemško dogovorila, da smejo Nemci pri nas na mesec 150 vagonov jajc nakupiti. V en vagon gre navadno 150.000 jajc, torej za 150 vagonov na mesec bo šlo 225 milijona komadov jajc. Pred vojsko se je res veliko jajc iz Avstrije v Nemčijo izvažalo. Večina je prišla iz Ogrske in iz Galicije. Zdaj so gotovo Rusi mnogo kokoši v Galiciji oskubili, da se bo ta množina prav težko dobila. Pričakovati je torej višjih cen. Nemci mislijo te vagone jajc le za večja mesta porabiti. Trgi in mala mesta naj le sama zase skrbje. Gospodinje, ki rabijo jajca v gospodarstvu, naj si jih naglo preskrbijo, če jih nimajo zadosti doma. Ohranijo se najboljšje v tekočini: Wasergas. Če jih ni v Ljubljani mnogo dobiti, naj gredo na deželo ali narode kakemu znancu. Zdaj je še čas. Petrolej se bo zelo pocenil. Odkar so naši osvobodili Borislav, ki ima v okolici največ petroleja v Evropi, delajo naglo vse priprave za stari obrat. V sredi julija se bo dobilo na dan za 150 vagonov petroleja. Cena je že zdaj precej padla. Bati se je le, da bi kartel predolgo cene držal.

× × ×

Oddaja iz vojaških konjskih bolnic izločenih konj,

ki niso za vojaške namene več porabni, je za Kranjsko od c. kr. kmetijskega ministrstva izročena c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani. Od meseca decembra l. l. dalje je kmetijska družba dobila in oddala 64 takih konj, torej silno pičlo število; v bližnji bodočnosti se je nadejati le še semtertja kakoga konja, kajti tisti konji, ki niso kmalu ozdravljivi, se odslej naprej na mestu pokončajo, oziroma zakoljejo in se meso porabi za vojne ujetnike. Če so taki izločeni konji na razpolago, jih dobe le kmetovalci, ki so morali svoje konje za vojne namene oddati in med temi tisti, ki so najbolj potrebni, t. j. taki revni posestniki, ki nikakor ne morejo kupiti drugega konja po današnji visoki ceni. Premožni posestniki naj torej ne delajo ovir z nepotrebnimi prošnjami revnim prosilcem. Načelo kmetijske družbe je po možnosti enakomerno ustreči prosilcem po celi deželi in je sedaj še nad 300 občin v deželi, ki še niso prejele nobenega takega konja in se sploh ni nadejati, da se bo mogla vsaka občina vpoštevati. Prošnje posameznih občin kar za 6 do 10 konj se sploh ne rešijo, ampak kadar je prilika, le prošnje posameznih kmetovalcev, ki se izkažejo, da so vse konje oddali in so tako revni, da drugega konja ne morejo kupiti. Sedaj leži pri kmetijski družbi nad tisoč prošenj, od katerih bodo morda le nekatere ugodno rešene. Kjer je v kako občino že prišel kak tak konj, se drugi ne bo več oddal. Kmetijska družba nujno prosi, naj bi nepotrebne prošnje izostale, zlasti naj osebno nihče ne hodi okoli družbenih zastopnikov, ki nimajo časa vsakemu posebej razlagati, kako zadeva stoji.

Za naše gospodinje.

Cvrtje s krompirjem. Par velikih surovih krompirjev obeli, zribli, zalij z vodo in iztisni čez eno uro. Na krožnik krompirja računaj 6 jajec, 2 žlici moke, potrebno sol in 6 žlic kisle smetane, stepi vse skup, da bo gosto kakor kaša, primešaj raztopene beljake in vlij na tenko na razbeleženo mast. Peci počasi, da se prepeče krompir.

Kuram škoduje stara koruza posebno, če je plesniva. Tako koruzo je treba skuhati s strokom česna. Od stare koruze se zabaše kokoš tako, da lahko pogine, če ji ne pomagaš, da gre koruza iz golše. Vlij kokoši malo olja in daj ji stroček česna. Nekatere gospodinje pomagajo kokoši, da izprazne golšo navzgor in ji dajo potem malo črne kave. Kokoši dobe tudi davico, ni še prav dognano odkod. Nekateri svetujejo dajati taki kokoši med in ji oviti vrat s krpo, namočeno v arniko, drugi hvalejo dim terpentinove smole in laneno olje. Lopaticko razbeli, deni nani smole in drži kokoši pod nosnice. V pitno vodo ji privedaj žlico lanenega olja in kani večkrat malo olja v grlo. Pri vsaki nalezljivi boleznini je treba osnažiti in pobeliti kurnik, ločiti obolelo živad od zdrave in naznaniti bolezen pri županstvu.

Torej, kako se bomo živili? V naših krajih letos žito tako lepo kaže, da se nam ni prav nič bati. Vendar bo treba kolikor mogoče poskrbeti za zadostni živež. Sejte ajdo povsod, kjerkoli je mogoče. Naj ne ostane prav nobeden svet neizrabljen. Letos bo treba tudi paziti, da se prav nič živil brez potrebe ne zapravi. Ko je fižol v stročju, se ga prav veliko pokuha in na kisu in olju porabi. Tako stročje zaleže trikrat manj kakor dozoreli fižol, ki se zdaj zelo drago prodaja. Torej malo fižola v stročju na mizo, dokler imamo solato in kumare. — Precej gre tudi mlečne turšice na žrjavico. Ta pečena turšica je res za otroke posebna slaščica, toda nekaj hrane se vendar izgubi.

Neki posestnik je prodal večjo množino krompirja po 15 K 100 klg. Bil je obsojen pri sodniji zaradi podraženja živil na občutno kazen. Najvišje sodišče je obsedbo potrdilo, ker se morajo cen razvnati po pridelovalnih stroških.

bi bili pa kmetje kljub sedanji škodi popolno zadovoljni, če se vpelje načelo v vse prodaje kmetijskih pridelkov, da se mora plačevati po proizvajalnih stroških. — Potem bi določili te proizvajalne stroške za živino, za žito, mleko in vse drugo. Določila bi jih kmetijska družba ali drugi izvedenci in vsak bi jih moral plačati, ker bo drugače toden pri najvišjem sodišču. Vlani so zoved prodajali po 50 v. 1 klg žive teže, ko kmeta še enkrat toliko stane.

Za živino se najvišje cene ne bodo določile, ker ne bo Ogrska dovolila. Mogoče je pa, da bo vojaška oblast zahtevala dajatve goveje živine po občinah. Takrat bi se morala najmanj ta cena, katero zdaj vojaki na semnjih plačujejo, določiti za tako živino. Saj le upanje na dober zaslužek drži kmeta pokonci, da napne vse moči in redi živine kolikor največ more. Če ne bo cena visoka, se mu pri sedanjih delav-

Hrenova omaka. 1. Skodelo sladke smetane, pol tega vinskega kisa, malo soli in sladkorja zmešaj vkup in primešaj toliko ribanega hrena, da bo precej gosto. — 2. Zriblji 3 kislja jabolka, primešaj jim žlico sladkorja, pol kupice belega vina, toliko kisa in hrena toliko, da bo gostljato, pokrij posodo, da ne izdiši hren. Pripravljen hren ne sme stati. — 3. Zriblji toliko hrena kolikor kruha, zarumeni zribani kruh na maslu, deni za polovico kruha sladkorja, ko se je zarumenil, stresi hren v posodo, preperi in zalij z juho.

Porabite kosti! Dosti naših gospodinj meče kosti kar v smeti, na kmetih se vajajo po dvoriščih in ob potih, ko jih je ogledal pes. To ni nikakor znak dobre gospodinj. Kost je važno krmilo za kuretino in važno gnojilo za njive pa tudi zdravilo za opešane človeka. V mestih nabirajo kosti za tovarne, ki izdelujejo kostno moko in kostni zdrob. Češki deželni odbor opozarja, da pridejo le kosti iz mesnic v tovarne, da ostane samo v Prahi okoli 300 vagonov kosti v smeteh in da se izgubi na Češkem letno 1200 vagonov kosti brez vsake koristi, po drugih avstrijskih kronovinah pa okoli 5000 vagonov. — To je velika škoda, ki nastane po nevednosti in lahkomišljenosti. Zdaj bo čim dalje manj kosti, ker primanjkuje živine, torej je treba paziti na vsako koščico. Ali jih spravljati za tovarne, ali jih porabiti doma. Zdrobljena kost je perutnini priljubljena piča, ki stori, da je živalica močnih kosti. Žgana zdrobljena kost se porabi za gnoj in zdravilo.

Zdravstvo.

Krvavenje ran se hitro ustavi, če namočiš čisto vato v vročo vodo in navežeš. Rane se ne dotikaj z umazanimi prsti, da se ne zastrupi, posebno nevarno je, če pride kaj prsti v rano, kar povzroči mrtvični krč, ki umori toliko ranjencev. V vsaki hiši bi morali imeti vato iz lekarne in nekaj obvez za silo. Vse, kar pride v dotiko z rano, mora biti izkuhano in skrajno čisto. Nevarno je mazanje z različnimi mazili. Dobro je izpiranje z žganjem ali z arniko, navadno se kane 100 kapelj arnike na liter vode. Dobro žganje je izvrsten obkladek, ki zabrani vnetje ran in kosti in hladi bolečine, prisad. Za cevke (furunkel) in šenj, notranje vnetje, devaj obkladke žganja ali dobrega špirita. Spiritni obkladki se priporočajo tudi za ožuljene konje.

Smolni obliž ali slašter je silno staro zdravilo. Zakaj ne danes? Če je izvlekla smola prejšnja stoletja bodec, mrzlico, zobobol, udnico in drugo, zakaj si ne bi pomagali še zdaj z njo?! V Trstu prodajajo obliž, ki ga napravljajo že več kot sto let na Laškem. V obližu je smrekova smola. Obliž iz smole je jako priprosto in ceno zdravilo. Namaže se z razbeljenim nožem na platno, segreje in priljeplj na kraj, kjer boli, za bolečine v glavi pod zatilnik ali niže med pleča ali na nadlahtje, podplate. Obliž se drži po dan, dva ali več. Kadar odpade, se je treba umiti.

Koruzna moka brez grenčine. Dunajski kemik A. Marbach piše o grenkobi, ki se pojavi v koruzni moki, sledeče: Številne tožbe, da se koruzna moka ne drži, da je kruh, ki mu je primešana koruzna moka, grenak, bi ponehale, ako bi koruzi, preden se da v mlin, odluščile klice. V teh klicah se namreč nahaja noka maščoba, ki povzroča neprijetno grenčino, ako moka dalj časa leži. Ako bi se klice odstranile, se koruzna moka prav tako dobro ohrani in drži, kakor vsaka pšenična moka; izgubi tudi oni posebni okus, ki vsakemu ne prija. Iz 100 kg koruze se nabere okrog 8 kg klic; te pa porabljajo za napravo koruznega olja, ki ga potrebujejo na primer v tovarnah za milo in za druge tehnične namene. Sto kilogramov koruze vsebuje polčetrni odstotek olja.

Vprašanja in odgovori.

J. K. v L. 25. — Seznam izgub za mesec november in december se ne more več naročiti. — Poprašajte zanj pri županstvu ali pa v župnišču.

Fr. C., G. K. — Po isti poti, kakor ste jih oddali, jih zahtevajte tudi nazaj, namreč potom županstva.

J. S. v L. — Je res čudno, da v tem oziru gosposkih žensk nobena reč ne zmordri. Moda pa moda. — to je pri nekaterih edina politika, edina skrb, edini predmet govorjenja. Pa, če bi bila moda vsaj dostojna! Ne zmordri jih ne lakota, ne vojska, ne beda, ne pogled na siromake-ranjence. Otroke v nekaterih družinah že tako oblačijo, da je naravnost nedostojno. Kaj bi se storilo? — Kaj, če bi skušali organizirati pošteno ženstvo, da se takim grdim razvadam upre, da bojkotira osebe, ki same sebi jemljejo čast z neokusno in pohujšljivo obleko!

Tedenska pratika.

16. julija.

Škapulirska Mati božja na gori Karmel. Njeno čiščenje izvira od bl. Simona Stoka in izza križarskih vojsk, ko so se v Palestini na gori Karmel nastanili redovniki, iz katerih se je pozneje razvil red karmeličanov. Red ima tudi ženski oddelek karmeličank, ki spada med najstrožje ženske redove. Bratovščina sv. škapulirja za navadne ljudi je, hvala Božu, tudi med vernimi Slovenci dokaj razširjena, saj je Marija obljubila bl. Simonu Stoku, da tisti, ki nosi to »njeno obleko« in pošteno živi, ne ostane dalj časa v vich kakor do priložnje sote po svoji smrti.

Solnce v. 4 u. 17 m. — z. 7. u. 54 m.

Luna v. 8. u. 36 m. — z. 9. u. 41 m.

17. julija.

1. **Sv. Aleš (Aleksij)** spozn.; sin premožnih staršev. (Njegov oče Evfemijan je bil senator ali občinski svetovalec v Rimu). Živel je nepoznan kot berač pod stopnicami v domači hiši; vzlic temu pa je še navadno razdelil med uboge, kar si je priberačil.

2. **Sv. Generez**, mučenec.

3. **Sv. Leon IV.**, papež, umrl leta 855.

4. **Sv. Evodin**.

5. **Sv. Simforoz** in njeni sinovi: Nemezij, Primitiv, Krescencij, Justin, Staktet in Evgen, mučeni v Rimu ob času cesarja Hadrijana.

6. **Sv. Marcelina**, sestra sv. Ambrozija v Milanu, umrla leta 399.

Solnce v. 4. u. 17 m. — z. 7. u. 54 m.

Luna v. 8. u. 36 m. — z. 9. u. 41 m.

18. julija.

1. **Sv. Kamil Lelij** (iz grškega, pomeni: darovalec) je ustanovil red »Očetov srečne smrti«. Njegovi menihi so morali streči zapuščenim in bolnikom. Umrl je leta 1614.

2. **Sv. Friderik** (Miroslav).

3. **Sv. Arnold**, spozn.

4. **Sv. Matern**, škof.

5. **Sv. Filaster**, škof v Breščini.

6. **Sv. Arnul**, škof v Metah.

7. **Sv. Sveta Marina** na Španskem.

Solnce v. 4. u. 19 m. — z. 7. u. 52 m.

Luna v. 11. u. 5 m. — z. 10. u. 13 m.

19. julija.

1. **Sv. Vincencij Pavljanski** (latinska beseda, pomeni: zmagujoč, zmagoslav). Bil je iskren prijatelj sv. Frančiška Saleškega. Slovi zavoljo svoje pohlavnosti, modrosti in usmiljenosti. Ustanovil je misijonsko družbo ali red lazaristov, ki ima svojo redovno hišo pri nas n. pr. v Ljubljani, pri Sv. Jožefu pri Celju in pri Sv. Jožefu v Mariboru. Ustanovil je tudi sestre usmiljenke, imenovane »Sestre obiskanja Device Marije«. Sv. Vincencij je sploh ustanovil veliko sirotišnic, bolnišnic in več enakih dobredelnih zavodov. Umrl je leta 1660., star 85 let, od vseh spoštovan in od vseh objokovan. V večjih mestih imajo sedaj usmiljeni premožnejši kristjani društva sv. Vincencija, takoimenovane konference, ki izdatno in uspešno skrbijo za resnično potrebne in uboge.

2. **Sv. Simah**, papež.

3. **Sv. Arzen**.

4. **Sv. Makrina**, sestra sv. Bazilija.

Solnce v. 4. u. 20 m. — z. 7. u. 51 m.

Luna v. 12. u. 23 m. — z. 10. u. 33 m.

20. julija.

1. **Sv. Elja** (hebrejska beseda, pomeni: Bog je gospod), prerok, deželni zaščitnik na Hrvaškem.

2. **Sv. Hijeronim Emilijan**, spozn., rojen leta 1481. Skrbel je za olajšanje revščine, posebno v Benetkah, v Bergamu, v Rimu in po drugod. S pomočjo dobrodelecev je ustanovil več bolnišnic in zavetišč za osirotele otroke; za njih oskrbo je ustanovil takoimenovano kongregacijo Somaskov.

3. **Sv. Jožef**, imenovan Pravični, eden izmed 70 učencev Gospodovih.

4. **Sv. Vulmar**, puščavnik v Holandiji.

5. **Sv. Cslav**, spoznavalec.

6. **Sv. Severa**, opatica.

Solnce v. 4. u. 21 m. — z. 7. u. 50 m.

Luna v. 1. u. 45 m. — z. 10. u. 56 m.

21. julija.

1. **Sv. Daniel** (Danilo), prerok.

2. **Devetnajst mučencev v Gorkumu**, ki so bili leta 1572. ujeti v punku od kalvinističnih vojakov na Flanderskem in umorjeni. Po drugih krajih se časti njih spomin 9. julija.

3. **Sv. Liborij**.

4. **Sv. Viktor** in trije tovariši, mučeni v francoskem mestu Marsejlu.

5. **Sv. Argobast**, škof v Strasburgu.

6. **Sv. Klavdij**.

7. **Sv. Zotik**.

8. **Sv. Prakseda**, devica, mučena v Rimu v drugem stoletju.

Solnce v. 4. u. 22 m. — z. 7. u. 49 m.

Luna v. 3. u. 9 m. — z. 11. u. 29 m.

22. julija.

1. **Sv. Marija Magdalena**, spokornica, sestra Lazarja in Marte. Pravzaprav se je imenovala samo Marija, pridevek »Magdalena« je dobila bržkone po svojem rojstnem kraju, trgu onkraj Galilejskega morja. Sveto pismo jo imenuje grešnico, a za to se je ostro pokorila. S spokornimi solzami je umivala Zveličarjeve noge in s svojimi lasmi jih je brisala, poljubovala in mazila z dragim mazilom. Magdalena je tudi stala pod križem, ko je Jezus umiral za zveličanje človeškega rodu, zato pa je zadobila od njega ne samo odpuščenje grehov, marveč tudi posebno milost, da se ji je Kristus po svojem veličanstven vstajenju najprej prikazal. Nekateri mislijo, da je umrla v puščavi na Francoskem. Sv. Modest, carigradski škof v VII. stoletju po Kristusu, pa poroča, da je živel v Efezu, kjer je dosegla tudi mučeniško krono.

2. **Sv. Teofil**, mučenec.

Solnce v. 4. u. 23 m. — z. 7. u. 48 m.

Luna v. 4. u. 32 m.

Najnovejše z bojišč.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 12. julija. Uradno poročajo:

Na primorski bojni črti so poizkusili Italijani zopet nekaj napadov, ki so bili, kakor vedno, odbiti, tako pri Vermiljanu, Redipulji in na več točkah južno od vrha Krna.

Na koroškem obmejnem ozemlju trajajo boji s topovi dalje.

Tudi proti našim postojankam na obmejnem gorovju severovzhodno od sedla Kreuzberg in proti posameznim tirolskim utrdbam je naperjen sovražni artiljerijski ogenj. Novi napadi sovražnika na Col di Lano so se izjalovili kakor vsi prejšnji.

Dunaj, 12. julija. Uradno razglasa: Zadnji čas razvijajo Črnogorci ob hercegovinski meji živahnejše, a popolnoma brezuspešno delovanje. Približno dva črnogorska bataljona sta nedavno po daljšem obstreljevanju s težko artiljerijo zopet napadla naše obmejne postojanke vzhodno od Avtovca. Bila sta odbita. Nek naš letalec je istočasno zelo uspešno metal bombe v nek črnogorski tabor. Bolj južno od tam je vdrl nek sovražni bataljon čez mejo. Tudi ta je bil s protinapadom vržen na črnogorsko ozemlje. Vzhodno od Trebinja je sovražnik po neuspehih minulega tedna zaman poskušal, da bi z ognjem težke artiljerije dosegel kak uspeh.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

To in ono.

Zastavica, ki smo jo bili dali v 26. številki »Domoljuba«, je povzročila našim zvestim čitateljem precej premišljevanja, uredništvu pa nič težav, ker jo je en sam pravilno rešil in torej ne bo treba žrebanja za nagrado.

Pogodil jo je dijak Jakob Mlinar, Stara vas pri Zireh, in sicer tako-le: »Pošten kmet na Notranjskem ima 25 kokoši za tri mesece. Eno rabi tri dni. Da sem jih naračunal 25, se izgovarjam na njegovo poštenost, torej ob petkih in zapovedanih postnih dneh ne bo jedel mesa.«

Tako je pravilno. V onem času, ki ga je bil določil (91 dni) je vseh postnih dni 16, ostane torej 75 dni, ob katerih je dovoljeno mesne jedi uživati.

Skrben izvošček. Nervozna gospa: Čujte vi voznik, previdno vozite po tlaku! Ne pozabite hišne številke. Ogičajte se vestno vseh avtomobilov! — Voznik: »V katero bolnišnico pa naj zapeljem, če bi se vam kaj pripetilo?«

Kakor ti meni, tako jaz tebi. A.: »Ali veste, gospa Mekar, zakaj dobi naše mesto vodovod?« — Gospa: »I, zato, da bomo imeli pitno in zdravo vodo.« — A.: »O ne. Samo zato, da ženske pri vodnjaku ne bodo klepetale.« — Gospa: »No, veste kaj? Potem bo pa treba tudi pivovod napeljati, da možje ne boste tako dolgo posedali po čestilnicah in pivnicah.«

Brezobziren. Dva delavca se pomenujeta o današnjem rodu. »Ja«, pravi prvi, »mi smo pač bolj modri kot so bili naši očetje; in ti so bili zopet modrejši od njih očetov.« Tretji, ki je poslušal ta pogovor, pristavi: »Kako je bil šele neumen tvoj siar oče!«

Ni čuda. A.: »Ti, ali se ti ne zdi čudno, da Štefan zadnje čase tako slabo sliši?« — B.: »Ali ne veš, da je čez ušesa v dolgovih.«

Ta bo prava. »Zakaj ste pa tako zamišljeni?« vpraša on. — »Saj nisem zamišljena,« dé ona. — »Saj vendar že 20 minut niste izpregovorili nobene besede.« — »Ja, saj tudi nisem imela ničesar povedati.« — »Ali nikdar ničesar ne govorite, če nimate ničesar govoriti?« — »Res.« — »Ali hočete biti moja žena?«

Na železnici. Posvetnjak se približa romarici, pa jo hoče dražiti z vprašanjem: »No, dobra ženica! Ste bili tudi vi v Lurdu?« — »Da, bila sem.« — »Ali se vam je prikazala Mati božja?« — »O da, gospod! Pa ne samo Mati božja, ampak vsa sveta družina iz betlehemskega hlevca. Manjkalo je samo osla; ta se mi je pa zdaj-le pokazal.« — Vsi so se smejali, gospod se je pa umaknil v drug voz.

Zapuščina

naših staršev, dedov in pradedov je zdraviloznanstvo zelišč, ki nas uči, da najdemo v zeliščih zdravilne leke skoro zoper vse bolezni. Iz najdragocenejših teh rastlin je tudi Fellerjev fluid z zn. »Elza-fluid«, ki tako dobro učinkuje, razkroja in lajša bolečine pri tiščenju v prsih, kratki sapi, bodanju v prsih bolečinah v prsih in prehlajenju. To domače zdravilo je jako uspešno tudi pri revmatskih in nevralgičnih bolečinah, in stane 12 steklenic samo 6 kron poštine prosto, zato naj bi vsak naročil to sredstvo, še ko je zdrav. Edino pristen se naroča »Elza-fluid« samo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvatska). Istotam se naročajo tudi staropreizkušene, lagodne, toda točno učinkujoče odvajalne kroglice z zn. »Elza-kroglice«, 6 škatljice stane poštine prosto samo 4 krome 40 vin. maoser . . .

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 7. julija: 29, 57, 27, 42, 11.
Brno, 7. julija: 53, 56, 62, 90, 40.
Linc, 10. julija: 55, 80, 39, 49, 86.

SKRIVALNICA.

Kie je kmetovalec?

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

Št. 600 Žepna ura z radijem, ki se ponoči navlja	K 8-40
" 410 Nikel.-anker-Roskopf ura	4-10
" 705 Roskopf ura, kolesje v kamnih tekoče	5-90
" 719 Srebrna rem. ura	7-80
" 720 Srebrna cilind. rem. ura	9-70
" 1450 Bela kovinasta verižica	2-80
" nikelnasta	1-
" 916 Srebrna verižica	3-20
" 89 Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, ubane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogledje itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami

kateroga zahtevajte zastoj in poštine prostega.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. **Neugajajoče** zamenjam. Vse ure so **natanko** preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švic

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani.

n. a. dec. življ. in rentne, mezd. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na dožive je in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.149-00

Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43.424.496-17

V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah

čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas onj in poštine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

1 steklenica 20 vinarjev. Naročila po povzetju.

Zaradi prekinjenega uvoza in radi prepovedanega izvoza prodam veliko množino

OSTANKOV

različnega pristnobarvnega blaga, kakor kanafusa, cefira, dilena za obleke, modrotiska, krizeta, predpasnikov, bels tkanine itd. Ostanki so 3—15 m dolgi. — Pošiljam zavitek vsebujoč 30—40 metrov za ceno K 14.50 proti povzetju in pri naročilu 2 zabojev poštnine prosto.

ANTON MARSIK
tlačnica p'atna, Olesnice pri Nov. mestu na Metuji.

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katere izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsegajoč bogato izbero pripravnih predmetov za vsakdarjo rabo in darila; cenik se pošlje vsakomur zastoj in poštnine prosto.

Prva tovarna ur **JAN KONRAD**, o. in kr. dvorni založnik, Brüz št. 782 (Češko).

Pristne nikeln. žepne ure po 4.20 K, 5.— K. V srebru 8.40 K, 9.50 K. Nikeln. budilka 2.90 K, ure s kukavico 7.85 K, ure z nihalom 9.— K. Pošilja se po povzetju. — Neugajajoče se zamenja ali denar nazaj.

Prodajalnice razvidne po letakih.

Fritz Schulz, jun. družba z. o. j. Aussig n. L.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

1460

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orožje, stroje, živino, zvonove in enake, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni sklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 672.350.17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147.17. Today, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasteel sklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenišтво v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne poskušajte otrsk samih, da se požari omejijo!

2 krojaška pomočnika
za večinoma kmečko delo, sprejme takoj
Peter Zupan, krojač, Cerklje 58 pri Kranju.

Podkovska šola c. kr. kmetijske družbe Kranjske
1334 3 išče enega ali dva

kovaška pomočnika
vojaščine prosta. Vstop takoj. Plača po dogovoru.

Fižol
vsake vrste in množine kakor tudi

SUHE GOBE

kupi Franc Pogačnik, Ljubljana, Dunajska
cesta št. 38, nasproti mitnice. 1209 3

!! Agitirajte za „Domoljuba“ !!

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. **5%** ljanje denarja na razpolago brez-
Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranjšiska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. sole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbo, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržiš, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. šn. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Triporočamo

kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in štedljiva, 5 kg vreča za poskušnjo K 11,- post. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrstnega finega čaja za K 2.20 pošlje A. Schapira št. 473, izvoz kave in čaj, GALANTA.

Kuverte s firmo, - - plisma, - -
- račune itd -
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Suhe gobe, rdečo deteljo, motovilec, travno seme, fižol in drugo

1344 5

kupujeta

SEVER & URBANIČ
Marijin trg 2 LJUBLJANA Marijin trg 2

Najboljša kosa

se dobi samo

pri prvi gorenjski razpošiljalnici

Ivan Savnik
Kranj št. 151 (Gorenj.)

Gorenjska kosa

65, 70, 75, 80 cm.

6 1/2, 7, 7 1/2, 8 pesti

stane samo kron 2.-, 2.20, 2.40, 2.60

za katero se garantira.

Kdor naroči deset kosov skupaj, se mu pošlje poštne prosto!

Zahtevajte krasni, ilustrirani cenik zastonj!

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobre in zelo gaste si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova metla, škatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec. Ta pijača se lahko polati rumna in žganja. Skaziti se ne more, snovi z natančnim navodilom stanejo K 4.80 dan eno povzbu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker delavce ta pijača osvaja in ne upijani, vsled česar ne izgube nič na svoji delovni moči.

Jan Grolich, drogerija 'Pri angelu', Brno 641, Morava 1351

Toplo priporočamo vsem rodbinam

krasne ostanke blaga

za obleke, suknje, bluze, srajce itd.

Novih lepih vzorcev

5 kg zavoj K 15.-, lepša vrsta zavoj

K 20.-, najlepša vrsta zavoj K 25.-

franko po povzetju pošilja:

A. Jelinek, l. češka tkalnica v Jimramove (Morava)

Zelo topla priporočena. Kdor poskusi, kupi več.

Obleče se lahko cela rodbina!

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana združba z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritrilje, v lasni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj 'Ljudske posojilnice'. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

